

Uhlelo

Innovatief ecologisch onderzoek

Rapport ecologisch onderzoek Kerkuil, Steenmarter en Huismus

Rapport: 2022-NO002

Colofon

In opdracht van: RHO Adviseurs

Contactpersoon opdrachtgever	Ben Lap

Datum

Rapportnummer	2022-NO002

Aantal pagina's	13

Status rapport	Definitief

Uitgevoerd door	Jeroen Gruijters, Harmen Verboom en Friso Ockhuizen

Contactpersoon uitvoering	Jeroen Gruijters

Telefoonnummer	+ 31 (0) 6 34041356

E-mail	Jeroen.Gruijters@uhlelo.nl

Wijze van citeren	Gruijters, J.M.P. Verboom, H.B. (2021). Rapport ecologisch onderzoek Kerkuil, Steenmarter en Huismus, Taaijersweg 12 te Kerkwerpe. Winterswijk.

Uhlelo is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Uhlelo; opdrachtgever vrijwaart Uhlelo voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© copyright Uhlelo/ Opdrachtgever

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever welke hierboven in het colofon is vermeld. Deze rapportage is eigendom van de opdrachtgever. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden zonder toestemming van de opdrachtgever en Uhlelo.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
1.1.	Aanleiding	2
1.2.	Doelstelling	2
2.	Wettelijk kader	2
2.1.	Grondslag wettelijk kader	2
2.2.	Steenmarter	2
2.3.	Kerkuil en huismus	3
3.	Onderzoeksmethodiek	3
3.1.	Kerkuil	3
3.2.	Steenmarter	4
3.3.	Huismussen	5
4.	Resultaten	5
4.1.	Kerkuil	5
4.2.	Steenmarter	5
4.3.	Huismussen	6
4.4.	Overige waarnemingen	6
5.	Betekenis plangebied en effectbepaling	6
5.1.	Effect van de werkzaamheden op de kerkuilen	6
5.2.	Effect van de werkzaamheden op steenmarters	6
5.3.	Effect van de werkzaamheden op huismussen	6
6.	Conclusie en aanbevelingen	7
6.1.	Algemene zorgplicht wet natuurbescherming	8
7.	Verantwoording en geldigheid	9
7.1.	Verantwoording	9
7.2.	Geldigheidsduur	9
8.	Literatuurlijst	10

1. Inleiding

In opdracht van Rho Adviseurs B.V. hebben Jeroen Gruijters en Harmen Verboom namens Uhlelo V.O.F. in samenwerking met Friso Ockhuizen van Sudeco nader ecologisch onderzoek naar Kerkuil, Huismus en Steenmarter uitgevoerd ter plaatse van de Taaijersweg 12 te Kerkwerpe. Het plangebied betreft 2 voormalige pluimveestallen waarbij de voorste wordt gebruikt als caravan opslag en de achterste als skateboardbaan.

1.1. Aanleiding

De aanleiding voor het nader ecologisch onderzoek is de sloop van de twee pluimveestallen. Bij dergelijke “ruimtelijke ingrepen” moet rekening worden gehouden met beschermde flora en fauna op basis van de wet natuurbescherming. Op 13 november 2020 is een quickscan flora en fauna uitgevoerd door ecologisch ingenieursbureau Habitus (Documentcode: RHOA2020-43-QS1-V2). Uit deze quickscan is gebleken dat het plangebied mogelijke functies betreft voor de Kerkuil, Steenmarter en Huismus.

1.2. Doelstelling

Het ecologisch onderzoek naar kerkuilen, steenmarter en huismus is uitgevoerd om vast te stellen hoe het plangebied wordt gebruikt door deze. Hierbij wordt gekeken of er vaste verblijfplaatsen, belangrijke foerageergebieden en/of functionele leefomgeving in het plangebied aanwezig zijn. Vanuit hier zal geconcludeerd worden of er een ontheffing nodig is vanuit de wetnatuurbescherming, waarbij tevens wordt geadviseerd over de te nemen mitigerende maatregelen.

2. Wettelijk kader

2.1. Grondslag wettelijk kader

Als grondslag voor de bescherming van de soorten genoemd in deze rapportage worden de verbodsbepaling zoals genoemd in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3. van de wet natuurbescherming aangehaald. Het juiste beschermingsregime en omgang met de soorten wordt gebaseerd op: De bijlage van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming; onderdeel A en B, bijlage I, II, III van de Bern-conventie(MinInv.nederlandsesoorten.nl, 2021), bijlage II, IV en V van de Habitatrichtlijn(MinInv.nederlandsesoorten.nl, 2021), bijlage I en II van de Bonn-conventie, artikel 1, 4.1, 4.2, 6.2, 6.3, 7.2 en 7.3 van de Vogelrichtlijn en artikel 1.2 van Ascobans (MinInv.nederlandsesoorten.nl, 2021).

2.2. Steenmarter

Steenmarters zijn beschermd onder artikel 3.10 van de Wetnatuurbescherming en de Bern-conventie bijlage III, met de volgende verbodsbepalingen:

- In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage behorend bij artikel 3.10 onderdeel A opzettelijk te doden of vangen
- De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage behorend bij artikel 3.10 onderdeel B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

2.3. Kerkuil en huismus

De kerkuil en huismus zijn beschermd onder de vogelrichtlijn art 1 lid 1 waarnaar wordt verwezen in artikel 3.1 van de Wet Natuurbescherming. De soorten zijn tevens opgenomen in de Conventie van Bern onder bijlage II. Tevens is het beschermingsregime van jaarrond beschermde nesten weergegeven welke opgedeeld kan worden in 5 verschillende categorieën:

- 1 Categorie 1: Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in het gebruik zijn als vaste rust - en verblijfplaats.
- 2 Categorie 2: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 3 Categorie 3: Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief
- 4 Categorie 4: Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen
- 5 Categorie 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of die de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen

De kerkuil valt onder categorie 3, De huismus valt onder categorie 2

3. Onderzoeksmethodiek

3.1. Kerkuil

Het kerkuilen onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het kennisdocument kerkuil 2017 welke is opgesteld door BIJ 12 (BIJ12-1 2017). Daarnaast is er op 08-12-2021 contact opgenomen met Jos van Felius van de lokale kerkuilen werkgroep.

Kerkuilen zijn standvogels en als deze zich eenmaal vestigen blijven ze doorgaans hun hele leven in datzelfde gebied. Kerkuilen zwerven als er voedselschaarste is en/of extreme weersomstandigheden. Kerkuilen beginnen met voorplanten in februari waardoor hun drift om territoria te verdedigen sterk toeneemt. De eerste legsels vinden meestal van eind maart tot begin mei plaats en in muizenrijke jaren kan er een tweede legsel plaatsvinden van juli-augustus en soms van oktober tot december. Kerkuilen broeden vooral in hoge donkere en tochtvrije delen van boerenschuren, kerken, kastelen en torens echter vinden we 90% van de kerkuilen heden ten dagen in nestkasten.

Het onderzoek is uitgevoerd met de volgende materialen

- Fenix PD32 handzaklamp
- Telefoon met camera en geluiden van baltsroep kerkuil

Om inzicht te krijgen welke relatie kerkuilen hebben met de Taaijersweg 12 zijn 3 gerichte bezoeken uitgevoerd verspreid over de periode begin februari tot en met half oktober. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens goede weersomstandigheden, waarvan een bezoek overdag heeft plaatsgevonden en 2 bezoeken in de avond/nacht. Tijdens het bezoek overdag is actief gezocht naar krijtsproten en braakballen en tijdens de nachtelijke bezoeken zijn baltstroepen afgespeeld van de kerkuil (tabel 1)

Tabel 1: Bezoek en weersomstandigheden kerkuil onderzoek

Datum	Tijd	Temperatuur °C	Windkracht/richting	Bewolking	Neerslag	Aantal onderzoekers
07-03-2022	12:40 – 15:00	4	ONO 5 bft	8/8	Droog	2
11-04-2022	17:00-22:00	13	O5	0/8	Droog	1
28-04-2022	17:00-22:00	13	O5	0/8	Droog	1

3.2. Steenmarter

Het onderzoek naar steenmarters is uitgevoerd aan de hand van het document handreiking kleine marterachtigen (Bouwens 2017) van de Zoogdierverseniging. De steenmarter is een nachtdier die van zonsondergang tot zonsopgang actief is. Steenmarters kunnen op een avond dikwerf een afstand van 10 – 15 km afleggen maar normaliter betreft dit een lengte van 3 km voor vrouwtjes en 5 km voor het mannetje. De man en vrouw leven beide solitair en hebben, afhankelijk van de leeftijd en kwaliteit van het leefgebied, een territorium van 70-800 hectare. Het territorium van de man overlapt doorgaans meerdere territoria van vrouwtjes. Steenmarters hebben meerdere rustplaatsen in hun territorium met daaromheen latrines.

Het onderzoek is uitgevoerd met de volgende materialen:

- 3 * Browning Dark Ops HD Pro x 20 MP
- 3 * Struikrover
- Fenix PD32 handzaklamp

Voor het onderzoek naar de steenmarter zijn er in de maanden april t/m mei, gedurende 6 weken, 3 struikrovers geplaatst (bijlage I). Deze struikrovers zijn om de 2 weken bezocht om de SD kaarten en batterijen te vervangen. Tijdens het plaatsen van de struikrovers is verder actief gezocht naar ontlasting, rustplaatsen, sporen en latrines. De onderzoeken zijn op de dagen zoals gespecificeerd in tabel 1 uitgevoerd.

3.3. Huismussen

Huismussen zijn geïnventariseerd aan de hand van het Kennisdocument Huismussen van BIJ12 (BIJ12-2 2017) en de soortinventarisatie protocollen van het Netwerk Groene Bureaus. Zo zijn de huismussen onderzocht op zomer biotoop in de periode van 1 april tot 15 mei waar met twee gerichte veldbezoeken actief is gezocht naar de aanwezigheid van huismussen in de woning aan de Taaijersweg 12. De onderzoeken zijn uitgevoerd in de juiste weersomstandigheden zoals genoemd in de relevante protocollen en kennisdocumenten (tabel 1 (bezoek 2 en 3)).

4. Resultaten

4.1. Kerkuil

Tijdens het gesprek met de kerkuilen werkgroep kwamen we er al vrij snel achter dat er rondom de Taaijersweg 12 in Kerkwerpe geen kerkuilen kasten hangen. Jos Felius gaf aan dat er 3 kasten in Kerkwerpe hangen waarvan 2 bewoond en 1 onbewoond. Deze kasten hangen niet rondom de Taaijersweg 12.

Tijdens de veldbezoeken zijn er verder ook geen krijtsporen, braakballen of baltsroepen gehoord van kerkuilen.

4.2. Steenmarter

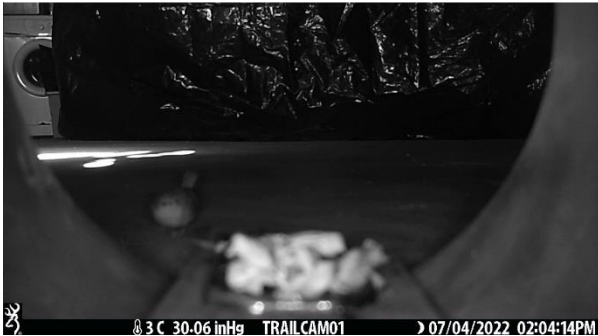
De steenmarter is niet aangetroffen op de cameravallen, noch zijn er latrines, slaappleatsen of sporen gevonden. Tijdens het cameravallen onderzoek zijn verder de volgende waarnemingen gedaan:

Figuur 1: Spitsmuis

Figuur 2: Bruine rat

Figuur 4: Winterkoning

Figuur 3: Egel

4.3. Huismussen

Tijdens de 2 inventarisatie rondes zijn er geen huismus bij deze twee schuren waargenomen, alleen aan de voorzijde van het plangebied zijn in totaal 5 huismussen gezien. Geen van deze huismussen maakte gebruik van de in het plangebied aanwezige gebouwen. Ze waren doorgaans aan het foerageren in de paardenstal rechts van de woning welke behouden blijft.

4.4. Overige waarnemingen

Tijdens het veldbezoek op 11-04-2022 zijn er foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen in het plangebied. Tijdens het veldbezoek op 28-04-2022 is gericht gezocht naar de herkomst van deze vleermuizen en deze blijken een verblijfplaats te hebben in de paardenschuur rechts naast de woning.

Verder wordt er in de paardenweides actief gefoerageerd door 10 gele kwikstaarten en zijn daar tevens 2 zingende putters waargenomen.

5. Betekenis plangebied en effectbepaling

5.1. Effect van de werkzaamheden op de kerkuilen

Tijdens het onderzoek naar kerkuilen is geen functioneel leefgebied vastgesteld van deze. Om deze reden is het redelijkerwijs aan te nemen dat kerkuilen geen negatief effect zullen ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden.

5.2. Effect van de werkzaamheden op steenmarters

Tijdens het onderzoek naar steenmarters is geen functioneel leefgebied vastgesteld van deze. Om deze reden is het redelijkerwijs aan te nemen dat steenmarters geen negatief effect zullen ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden. Wel is het zaak om zorg te dragen voor de aanwezige andere soorten in het plangebied door zich te houden aan de algemene zorgplicht zoals beschreven in hoofdstuk 6.1.

5.3. Effect van de werkzaamheden op huismussen

Binnen het plangebied ligt een foerageergebied van huismussen welke niet aangetast wordt door de werkzaamheden. Verder zijn er geen nest of rustplaatsen vastgesteld binnen het plangebied. Voor het aanwezige foerageergebied en de overige waarnemingen dient men zich te houden aan de algemene zorgplicht zoals beschreven in hoofdstuk 6.1

6. Conclusie en aanbevelingen

Aan de hand van het nader onderzoek wat is uitgevoerd ten behoeve van de ruimtelijke ingrepen binnen het plangebied kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

- Binnen het plangebied is geen functioneel leefgebied van kerkuilen vastgesteld
- Binnen het plangebied is geen functioneel leefgebied van steenmarters vastgesteld
- Tijdens het cameravallen onderzoek zijn spitsmuizen, bruine rat, winterkoning en egel waargenomen. Deze soorten kwamen direct af op de lokstof in de struikrovers en zullen, zolang men zich aan de algemene zorgplicht houdt, redelijkerwijs geen hinder ondervinden van de ruimtelijke ingreep.
- Er is een foerageergebied aanwezig van huismussen welke in stand blijft tijdens de ruimtelijke ingreep
- Verder zijn er rondom het plangebied 10 foeragerende gele kwikstaarten waargenomen en 2 zingende putters, deze functies blijven instant tijdens de nieuwe situatie.

Aan de hand van bovenstaande uitspraken kan worden geconcludeerd dat een ontheffing op de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk is. Wel dient de algemene zorgplicht, beschreven in hoofdstuk 6.1, ten alle tijden te worden gevolgd.

6.1. Algemene zorgplicht wet natuurbescherming

Tijdens ruimtelijke ingrepen willen wij u altijd adviseren om rekening te houden met aanwezige flora en fauna. In de Wet natuurbescherming is immers een algehele zorgplicht opgenomen deze stelt dat ‘iedereen, indien redelijkerwijs mogelijk, voldoende zorg in acht moet nemen voor alle planten en dieren en hun leefomgeving’. Onderdeel hiervan is het zo veel mogelijk vermijden en beperken van schade aan de natuur, waardoor de noodzaak tot compenserende maatregelen zoveel mogelijk wordt verkleind.

Wij raden daarom de volgende handelingswijze en maatregelen aangaande de zorgplicht aan:

- Werkzaamheden vanaf één kant aanvangen.
- Bij het kappen of rooien van bomen, heggen en struiken moet dit gebeuren buiten het vogelbroedseizoen (indicatie: half maart tot half juli) en voorafgaand aan andere werkzaamheden
  - Indien dit toch in het broedseizoen gebeurt dient er een ecooloog aanwezig te zijn om de aanwezige bomen, heggen en struiken te controleren op broedende vogels.
- De werkzaamheden uitsluitend tussen zonsopgang en zonsondergang plaats laten vinden.
- Het gebruik van verlichting op het plangebied na zonsondergang zoveel mogelijk beperken.
  - Indien dit wel noodzakelijk lijkt adviseren wij om met rood licht te werken en/of
  - Gebruik te maken van gerichte lichtbronnen dus met afscherming aan de boven- en achterzijde
- In de maanden april - augustus plassen zoveel mogelijk direct weg halen in het plangebied om te voorkomen dat amfibieën en reptielen zich hier gaan vestigen.
- Geef de dieren die aanwezig zijn op het terrein de ruimte en tijd om te vluchten. Jaag ze indien nodig voorzichtig weg van het terrein

Neem bij twijfel over wat u moet doen met aangetroffen flora en/of fauna tijdens uw project vrijblijvend contact met ons op!

7. Verantwoording en geldigheid

7.1. Verantwoording

Uhlelo is een onafhankelijk adviesbureau en verklaart hierbij geen financiële of juridische belangen te hebben bij de uitkomst van het uitgevoerde onderzoek.

Deze rapportage is gebaseerd op een grote mate van kennis en ervaring binnen Uhlelo. Ondanks de grote zorgvuldigheid waarmee het veldwerk is uitgevoerd is Uhlelo niet verantwoordelijk voor eventuele afwijkingen en voor de eventuele gevolgen daarvan.

Het is niet toegestaan dit rapport zonder schriftelijke toestemming van Uhlelo anders dan in zijn geheel (met inbegrip van bijlagen) te reproduceren.

7.2. Geldigheidsduur

In het kader van de Wet natuurbescherming mogen onderzoeksgegevens van beschermde soorten maximaal drie jaar oud zijn. Hierbij is een voorwaarde dat weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dergelijke veranderingen wel plaats hebben gevonden, moeten de gegevens recenter zijn.

8. Literatuurlijst

Bij12-1. (2017). Kennisdocument Kerkuil *Tyto alba*. Versie 1.0 Utrecht

Bij12-2. (2017). Kennisdocument Huismus, *Passer domesticus*. Versie 1.0 Utrecht

Bouwens, S. (2017). Handreiking kleine marterachtigen. Zoogdiervereniging

Ministerie van landbouw natuur en voedselkwaliteit (2021). Habitatrichtlijn.
www.minlnv.nederlandsesoorten.nl Geraadpleegd op: 23-07-2021

Ministerie van landbouw natuur en voedselkwaliteit (2021). Vogelrichtlijn.
www.minlnv.nederlandsesoorten.nl Geraadpleegd op: 23-07-2021

Ministerie van landbouw natuur en voedselkwaliteit (2021). Bonn-conventie.
www.minlnv.nederlandsesoorten.nl Geraadpleegd op: 23-07-2021

Bijlage I locaties camera's Taaijersweg 12

Figuur 2: Locaties cameravallen Taaijersweg 12, Kerkwerve